

Mál nr. 421/2020**M og****V vegna kaskótryggingar og slystryggingar ökumanns og eiganda bifreiðarinnar A****Ágreiningur um brottfall bótaréttar á grundvelli stórfellds gáleysis ökumanns.****Gögn.**

1. Málskot, dags. 14.12.2020, ásamt fylgiskjölum 1-12.
2. Bréf V, dags. 07.01.2021.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirliggjandi lögregluskýrslu var M, aðfararnótt 24. júní 2020, ökumaður A þegar henni var ekið á steptan kant upp á brúnni við Arnarnesveg, með þeim afleiðingum að hún skemmdist töluvert og M varð fyrir meiðslum. Samkvæmt lögregluskýrslu var M í annarlegu ástandi og sagðist vera með ADHD og sykursýki og hafa tekið Sobril um morguninn. Áfengissýni reyndist neikvætt en amfetamín greindist í þvagi og amfetamín og oxazepam, sem er róandi og kvíðastillandi, í blóði M. V hafnaði bótaskyldu úr kaskótryggingu A með bréfi dags. 14. september 2020, og úr slysatryggingu ökumanns og eiganda A með bréfi dags. 18. nóvember 2020.

Í málskoti mótmælir M þeirri afstöðu með vísan til þess að hann hafi ekki verið undir áhrifum ávana- og fíkniefna sem bönnuð séu á íslensku yfirráðasvæði við aksturinn heldur hefði hann eingöngu tekið inn lyf sem hann hefði fengið uppáskrifuð í lækningarskyni og hafi ekki áhrif á hæfni hans til aksturs. M hafi þannig fengið áskrifuð lyfin Sobril og Attentin, en hið síðarnefnda sé amfetamínafleiða og því geti amfetamín í kjölfarið greinst í þvagi. V hafi við höfnun sína vísað til samskipta M við heilsugæslu þar sem fram komi að hinn 23. júní 2020 hafi M ekki haft aðgang að lyfinu Attentin, þar sem hann hafi líklega hent pakkningunni fyrir misgáning. Það sanni ekki að hann hafi ekki haft aðgang að lyfinu á tjónsdegi, enda hafi hann gefið V þá skýringu að hann hefði fundið pakkninguna aftur samdægurs.

Í bréfi sínu til nefndarinnar vísar V til þess að í lögregluskýrslu komi fram að M hafi gerst brotlegur við lög með akstri undir áhrifum ávana- og fíkniefna og að neysla slíkra efna hafi verið staðfest með þvag- og blóðsýnum. Þá komi fram að M hafi verið í annarlegu ástandi, sljór og jafnvægi hans óstöðugt, framburður hans ruglingslegur og málfar óskýrt. Þá tekur V fram að M hafi verið ákærður vegna þessa. Telji V því sýnt fram á að M hafi verið undir áhrifum við aksturinn. Enn fremur hafi M ekki getið þess við lögreglu að hann hafi tekið Attentin fyrir umrætt atvik, og frásögn hans um að hann hafi haft aðgang að því lyfi á tjónsdegi sé ótrúverðug. Á grundvelli þess að M hafi sýnt af sér stórfellt gáleysi og brotið gegn 2. mgr., sbr. 1. mgr. 50. gr. umferðarlaga nr. 77/2019, er bótaskyldu úr kaskótryggingu A og slysatryggingu ökumanns og eiganda A því hafnað á grundvelli 5. mgr. 4. gr. laga um ökutækjatrýggingar nr. 30/2019, og 26. gr. og 2. mgr. 27. gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004.

Álit.

Ágreiningur aðila snýr að höfnun V á greiðslu bóta úr annars vegar kaskótryggingu A vegna munatjóns, og hins vegar slysatryggingu ökumanns og eiganda A vegna líkamstjóns. Þar sem röksemdir aðila eiga alla jafna við um báða þætti ágreinings þeirra telur nefndin ekki ástæðu til að greina sérstaklega milli þeirra í umfjöllun sinni, nema annað sé sérstaklega tekið fram. Lyfin sem M heldur því fram að hann hafi tekið fyrir umrætt atvik eru Sobril og Attentin en jafnframt telur hann þau lyf ekki hafa áhrif á aksturshæfni. Algeng aukaverkun af Sobril, samkvæmt upplýsingum í sérlyfjaskrá Lyfjastofnunar, mun vera sljóleiki, og sérstaklega kemur fram að lyfið hafi áhrif á viðbragðsflýti og skuli gæta varúðar við akstur. Hvað varðar Attentin, sem samkvæmt upplýsingum í sérlyfjaskrá er ætlað börnum en ekki fullorðnum þar sem ekki hafi verið sýnt fram á öryggi og verkun dexamfetamíns hjá fullorðnum, þá fylgdu málskoti bls. 1-8 af sérstakri samantekt á eiginleikum þess lyfs. Á bls. 10–11, en sambærilegar upplýsingar er einnig að finna í fylgiseðli lyfsins, segir að dexamfetamín, sem er innihaldsefni Attentins, geti valdið sundli, syfju, sjóntruflunum, þ.m. truflun á sjónstillingu, tvísýni og þokusýn. Það geti haft væg áhrif á hæfni til aksturs og notkunar véla. Upplýsa skuli sjúklinga um þessar hugsanlegu aukaverkanir og ráðleggja þeim að forðast akstur komi þær fram. Samkvæmt því sem fram kemur í lögregluskýrslu var M í „annarlegu ástandi, hann var sljór,

jafnvægi hans var óstöðugt, framburður hans ruglingslegur og málfar hans var óskýrt.“ Hvort sem það ástand verður rakið til neyslu fíkniefna eða áhrifa af áður nefndum lyfjum verður að telja, með hliðsjón af þessari lýsingu svo og upphaflegum viðbrögðum M við kröfu lögreglu um að veita blóðsýni, að M hafi verið óheimilt að stjórna ökutæki umrætt sinn skv. 2. mgr. 48. gr. umferðarlaga nr. 77/2019 um bann við því að stjórna ökutæki sé ökumaður þannig á sig kominn að hann sé ekki fær um að stjórna því örugglega og 1. mgr., sbr. 2. mgr., 50. gr. umferðarlaga um bann við að stjórna ökutæki undir áhrifum ávana- og fíkniefna og lyfja. Þá má einnig ráða af ummælum og ljósmyndum í lögregluskýrslu að framhjólabarðar á A hafi verið mikið slitnir. Enn fremur segir í skýrslunni að draga megi þá ályktun við skoðun á tjóni á A að henni hafi verið ekið ógætilega og á mikilli ferð í aðdraganda árekstrar. Með hliðsjón af öllu framangreindu verður á því byggt að M hafi sýnt af sér stórkostlegt gáleysi við aksturinn. Hafi váttryggður valdið því af stórkostlegu gáleysi að váttryggingaratburður varð má lækka eða fella niður ábyrgð félagsins þegar um persónutryggingu er að ræða, sbr. 1. mgr. 90. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004, en í 2. mgr. 27. gr. sömulega er sambærilegt ákvæði er á við um skaðatryggingar, aðrar en ábyrgðartryggingar. Slysatryggingu ökumanns bifreiðarinnar A er persónutrygging í skilningi laga um váttryggingarsamninga og kaskótrygging bifreiðarinnar er skaðatrygging í skilningi sömu laga. Við úrlausn á því hvort skerðing sé heimil vegna bæði persónu- og skaðatrygginga skal litið til sakar váttryggðs, hvernig váttryggingaratburð bar að, hvort váttryggður var undir áhrifum áfengis eða fíkniefna sem hann hafði sjálfviljugur neytt og atvika að öðru leyti. Þykir af öllu framangreindu rétt að bætur til M verði skertar um 2/3 hluta úr báðum váttryggingum.

Niðurstaða.

M á rétt á bótum úr kaskótryggingu A og slystryggingu ökumanns og eiganda A, en skerða skal bætur til hans um 2/3 hluta úr báðum váttryggingum.

Reykjavík, 26. janúar 2020.

Þóra Hallgrímsdóttir lögfr.

Valgeir Pálsson lögfr.

Hildigunnur Hafsteinsdóttir lögfr.